

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 7Ssk/95/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6820201845
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 08. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zdenka Reisenauerová
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2022:6820201845.1

Uznesenie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky vo veci žalobkyne: V. F., C.. V., nar. XX. XX. XXXX, bytom Š. XXXX/XX, XXX XX M., proti žalovanému: Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca, so sídlom Gen. Viesta 1103/4, 050 01 Revúca, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. RA2/AHNNVaŠSD/SOC/2020/10219-73 zo dňa 10. 08. 2020, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 26Sa/3/2021 - 54 zo dňa 26. januára 2022, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 26Sa/3/2021 - 54 zo dňa 26. januára 2022 z a m i e t a.

Účastníkom právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

o d ô v o d n e n i e :

1. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 26Sa/3/2021 - 54 zo dňa 26. januára 2022 (ďalej len „napadnuté uznesenie“ a „správny súd“) zastavil súdne konanie z dôvodu, že žalobkyňou nebolo preukázané, že pred podaním správnej žaloby vyčerpala riadne opravné prostriedky podľa osobitného predpisu. Správny súd tak s poukazom na § 99 písm. f) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) v spojení s § 7 písm. a) SSP konanie zastavil.

2. Správny súd sa v napadnutom uznesení najprv zaoberal základnou otázkou, či žalobkyňa pred podaním správnej žaloby vyčerpala všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis a s akým výsledkom a bolo zistené, že žalobkyňa vyčerpanie riadnych opravných prostriedkov nepreukázala. Žalobkyňa napadla prvostupňové rozhodnutie žalovaného, pričom na základe výzvy správneho súdu týkajúcej sa odstránenia väd konania uviedla, že proti prvostupňovému rozhodnutiu podala opravný prostriedok, ktorým bolo „Čestné vyhlásenie“ zo dňa 02. 09. 2020, avšak rozhodnutie druhostupňového správneho orgánu (Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava) nepredložila a ani netvrdila, že o jej opravnom prostriedku proti prvostupňovému rozhodnutiu bolo rozhodnuté, ale len citovala odpoveď Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava na jej e-mail. Žalobkyňa v odpovedi na výzvu správneho súdu uviedla, že žalobu podala proti prvostupňovému rozhodnutiu žalovaného.

3. Vo vzťahu k podaniu označenému ako „Čestné vyhlásenie“ zo dňa 02. 09. 2020, ktorý neskôr žalobkyňa označila ako riadny opravný prostriedok a v ktorom uviedla, že „žalovanému žiadnu žiadosť na ochranný príspevok COVID 19 neposlala a žiadny ochranný príspevok nedostala“ a podľa jeho obsahu sa správne súdu javilo, že ide o opravný prostriedok/odvolanie proti prvostupňovému rozhodnutiu, a preto by mohol do úvahy prichádzať postup žalovaného podľa § 19 ods. 2 a 3 a § 56 a nasl. zákona č. 71/19767 Zb. o správnom konaní (ďalej len „SP“). Podľa správneho súdu je to však vecou žalovaného, aby uvedené podanie posúdil s tým, že neuplatnenie zákonom predpísaného postupu by mohlo byť dôvodom napr. aj na podanie správnej žaloby podľa § 6 ods. 2 písm. e) SSP.

4. Proti napadnutému uzneseniu v zákonnej lehote podala kasačnú sťažnosť žalobkyňa (ďalej len „sťažovateľka“) s tým, že navrhla „obnoviť konanie“. Sťažovateľka zhrnula predchádzajúci priebeh administratívneho konania a poukázala na to, že so synom splňali podmienky na priznanie ochranného príspevku, ktorý im bol následne od 01. 07. 2020 odňatý žalovaným podľa Nariadenia vlády č. 102/2020 Z. z. o niektorých opatreniach v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 a uviedla, že žalovaný „nepreukázal dôkazy o uznaní ochranného príspevku od 01. 04. 2020 a ani žalobkyňa nepociťovala zvyšovanie na príjme. Žalujúcej podanie by bolo bezdôvodné keby žiadala príspevok, alebo v takej miere sa menil nariadenie vlády, že automaticky bez žiadosti Vláda uznáva ochranný príspevok každému občanovi ktorí je poberateľom hmotnej núdze a aj pridal aj príjme“. Sťažovateľka žiada odškodnenie v sume 200 eur z dôvodu intenzívneho poškodzovania majetku a obťažovania. Zamestnankyne žalovanej podľa sťažovateľky neberú na vedomie, že ona pre seba a pre syna nežiadala ochranný príspevok a neprekonal choroba COVID-19, z toho dôvodu je ich konanie nezákonné.

5. Sťažovateľka žiadala súd, aby nezastavil konanie, ale pokračoval v konaní a aby odstránil protiprávnu činnosť aj nečinnosť žalovaného a napadnuté rozhodnutie zrušil. Zároveň žiadala súd, aby žalovaný vydal rozhodnutie od 01. 04. 2022 o zvýšení mesačného príjmu pomoci v hmotnej núdzi na jednotlivca s dieťaťom o sumu 50 eur a žalovaný vyplatil sťažovateľke „vytvoreného dlhu v sume 1050 eur (21x50 €)+ 200 € škody“.

6. Žalovaný na základe zaslanej výzvy zo strany správneho súdu na vyjadrenie k podanej kasačnej sťažnosti proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 26Sa/3/2021 - 54 zo dňa 26. 01. 2022 sa v určenej lehote nevyjadril.

7. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší správny súd“) bol formálne zriadený ústavným zákonom č. 422/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Ústava Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. v znení neskorších predpisov dňa 1. januára 2021 a na základe zák. č. 423/2020 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s reformou súdnictva.

8. Najvyšší správny súd ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (§ 443 SSP a § 444 SSP), oprávnenou osobou na podanie kasačnej sťažnosti (§ 442 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je kasačná sťažnosť prípustná (§ 439 SSP), preskúmal napadnuté uznesenie správneho súdu, pričom nebol viazaný sťažnostnými bodmi podľa § 453 ods. 2 SSP a postupom podľa § 455 SSP bez nariadenia pojednávania, dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

9. Podľa § 7 písm. a) SSP, správne súdy nepreskúmajú právoplatné rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy, ak účastník konania pred ich právoplatnosťou nevyčerpal všetky riadne opravné prostriedky, ktorých použitie umožňuje osobitný predpis; povinnosť vyčerpať všetky riadne opravné prostriedky sa nevzťahuje na prokurátora a zainteresovanú verejnosť, ak táto nebola na podanie riadneho opravného prostriedku oprávnená.

10. Podľa § 180 SSP, žalovaným je orgán verejnej správy, ktorý rozhodol o riadnom opravnom prostriedku, ak je žalobcom fyzická osoba alebo právnická osoba. Ak osobitný predpis nepripúšťa riadny opravný prostriedok, žalovaným je orgán verejnej správy, ktorý vydal rozhodnutie alebo opatrenie.

11. Podľa § 438 ods. 1 SSP, kasačnou sťažnosťou možno napadnúť právoplatné rozhodnutie krajského súdu.

12. Podľa § 452 SSP, na konanie na kasačnom súde sa primerane použijú ustanovenia druhej časti tohto zákona, ak tento zákon neustanovuje inak.

13. Podľa § 461 SSP, kasačný súd zamietne kasačnú sťažnosť, ak po preskúmaní zistí, že nie je dôvodná.

14. Kasačná sťažnosť predstavuje osobitný opravný prostriedok majúci povahu mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je možné napadnúť právoplatné rozhodnutie krajského súdu vydané v

správnom súdnictve. Konanie o kasačnej sťažnosti je teda samostatné konanie, účelom ktorého je posúdenie, či zo strany krajského súdu v konaní, respektíve pri jeho rozhodovaní, došlo k porušeniu zákona.

15. Z obsahu súdneho spisu, ktorého súčasťou tvorili aj listiny administratívneho spisu žalovaného, kasačný súd mal za preukázané, že sťažovateľka sa domáhala súdneho prieskumu rozhodnutia žalovaného (rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu, pozn. kasačného súdu), ktorým žalovaný vydal rozhodnutie

č. RA2/AHNNVaŠSD/SOC/2020/10219-73 zo dňa 10. 08. 2020, ktorým sťažovateľke znížil pomoc v hmotnej núdzi na sumu 167, 60 eur mesačne od 01. 07. 2020 (doručené sťažovateľke poštovou prepravou dňa 21. 08. 2020). Vzhľadom na to, že podanie sťažovateľky malo vady, správny súd uznesením č. k. 26Sa/3/2021 -22 zo dňa 31. 05. 2021 vyzval sťažovateľku na jeho doplnenie, pričom ju poučil ako ma nedostatky odstrániť, a zároveň poučil, že ak podanie nedoplní, tak správny súd uznesením podanie odmietne. Sťažovateľka na uvedenú výzvu nereagovala (doručené 03. 06. 2021). Správny súd podaním sp. zn. 26Sa/3/2021 zo dňa 04. 08. 2021 opätovne vyzval sťažovateľku za účelom poskytnutia informácie, či sa proti prvostupňovému rozhodnutiu žalovaného odvolala, a ak tak urobila, aby predložila rozhodnutie o jej odvolaní. Zároveň jej správny súd opätovne ako prílohu zaslal uznesenie zo dňa 31. 05. 2021 a poučil ju, že si môže zvoliť právneho zástupcu, prípadne sa obrátiť na Centrum právnej pomoci a poskytol jej za týmto účelom potrebné informácie. Sťažovateľka na uvedené reagovala zaslaním oznámenia zo dňa 17. 08. 2021, v ktorom uviedla, že proti napadnutému prvostupňovému rozhodnutiu žalovaného podala ako riadny opravný prostriedok „čestné vyhlásenie zo dňa 02. 09. 2020“, ktoré bolo prílohou uvedeného oznámenia zo strany sťažovateľky. Sťažovateľka nepredložila žiadne rozhodnutie a ani netvrdila, že o jej podaní bolo rozhodnuté.

16. Správny súd zaslal žalovanému výzvu zo dňa 10. 11. 2021 na vyjadrenie k žalobe a predloženie administratívneho spisu spolu s podaniami sťažovateľky. Žalovaný vo vyjadrení uviedol, že výška pomoci v hmotnej núdzi sa menila v závislosti od nárokov na dávku a príspevky v závislosti od legislatívnych zmien. Od 01. 07. 2020 bola sťažovateľke pomoc v hmotnej núdzi znížená na sumu 167,60 eur mesačne z dôvodu, že v zmysle Nariadenia vlády SR č. 184/2020 Z.z. účinného od 01. 07. 2020, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády č. 102/2020 Z. z. o niektorých opatreniach v oblasti sociálnych vecí a rodiny a služieb zamestnanosti v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu vyhláseného v súvislosti s ochorením COVID-19 sa každému členovi domácnosti odňal ochranný príspevok. Napadnutým rozhodnutím sa tak znížila pomoc v hmotnej núdzi sťažovateľky z dôvodu odňatia ochranného príspevku pre ňu a jej syna ako člena domácnosti. Žalovaný skonštatoval, že voči uvedenému sa sťažovateľka neodvolala, napriek poučeniu uvedenému v napadnutom rozhodnutí, ale napísala podnet priamo na Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava (druhostupňový orgán) (ďalej len „Ústredie“). Ústredie podanie prešetrilo a poslalo vyjadrenie priamo sťažovateľke, v ktorom bolo potvrdené, že priznanie ochranného príspevku v období od 01. 04. 2020 do 30. 06. 2020 a jeho následne odňatie od 01. 07. 2020 bolo v súlade s Nariadením vlády SR č. 102/2020. Žalovaný záverom uviedol, že „...p. F. je psychicky chorá osoba, ktorá sa nelieči. Pravidelne na úrade kričí, nadáva, obviňuje pracovníkov z rôznych absurdných vecí. Tieto situácie už neraz riešila polícia. Aj pri riešení odvolania voči inému rozhodnutiu p. F. fyzicky napadla pracovníčku K.. U. F., čo riešil Okresný súd v Revúcej“.

17. Sťažovateľka zaslala správne súdu opätovne „vyjadrenie k uzneseniu“ zo dňa 13. 01. 2022 (pravdepodobne reagovala na výzvy správneho súdu na odstránenie väd konania zo dňa 31. 05. 2021 a 04. 08. 2021), v ktorom opätovne uviedla priebeh administratívneho konania a potvrdila, že podanie (žaloba) bolo podané proti prvostupňovému rozhodnutiu žalovaného, okrem iného uviedla, že „Úrad z Bratislavy potvrdil ich rozhodnutie, obidvaja sme poberali ochranný príspevok v hodnote 2 x 37,30“.

18. Zo zaslanej kasačnej sťažnosti okrem iného vyplynulo, že sťažovateľka dňa 19. 10. 2020 podala podnet na Ústredie e-mailom v súvislosti s rozhodnutím žalovaného a ochranným príspevkom. Napriek tomu, že sťažovateľka nedoložila predmetnú korešpondenciu, citovala vo svojom podaní len odpoveď Ústredia, z ktorého možno konštatovať, že počas mimoriadnej situácie v súvislosti so šírením ochorenia COVID-19 boli v nadväznosti na Nariadenia vlády SR č. 102/2020 Z. z. prijaté opatrenia v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti v čase mimoriadnej situácie, núdzového stavu alebo výnimočného stavu. V súlade s týmto nariadením bol žalovaný povinný prehodnotiť nároky všetkých poberateľov pomoci v hmotnej núdzi. V zmysle § 7 predmetného nariadenia v čase krízovej situácie, mal príjemca pomoci v hmotnej núdzi nárok na ochranný príspevok v sume 37,30 eur mesačne v prípade,

ak spĺňali podmienky stanovené v tomto nariadení. Vzhľadom na to, že sťažovateľka aj jej syn spĺňali podmienky nároku na ochranný príspevok, žalovaný od 01. 04. 2020 prehodnotil sťažovateľkine nároky na pomoc v hmotnej núdzi a do sumy nárokov započítal ochranný príspevok a zvýšil pomoc v hmotnej núdzi o 2 x 37,30 eur, t. j. 74,60 eur mesačne. Následne novelou nariadenia účinnou od 01. 07. 2020 sa uvoľnili opatrenia Úradu verejného zdravotníctva SR, na základe ktorého od 01. 07. 2020 zanikol nárok na ochranný príspevok sťažovateľke a jej synovi. Ústredie skonštatovalo, že na základe týchto skutočností bolo priznanie a následne odňatie ochranného príspevku žalovaným v súlade s nariadeniami vlády SR.

19. Vzhľadom na skutkové okolnosti prejednávaneho prípadu, kasačný súd poukazuje na to, že napriek výzvam zo strany správneho súdu, sťažovateľka zotrvala na svojom návrhu - podrobiť súdnemu prieskumu prvostupňové rozhodnutie (v každom zaslanom podaní zo strany sťažovateľky uviedla, že napáda prvostupňové rozhodnutie) - pričom z ustanovení SSP vyplýva, že správne súdy nepreskúmajú právoplatné rozhodnutia a opatrenia orgánov verejnej správy, ak účastník konania nevyčerpal riadne opravné prostriedky. Z podaní sťažovateľky a rovnako aj z vyjadrenia zo strany žalovaného bolo možné vyvodiť, že sťažovateľka sa obrátila určitou formou - e-mailom na Ústredie vo vzťahu k prvostupňovému rozhodnutiu žalovaného, avšak z jej podaní napriek tomu je zrejmé, že namieta správnosť prvostupňového rozhodnutia žalovaného. Vychádzajúc z uvedeného vyššie sťažovateľka nepreukázala - napr. predložením rozhodnutia o riadnom opravnom prostriedku - že využila všetky možnosti v správnom konaní, zákonom predpokladané. Kasačný súd dopĺňa, že v konečnom dôsledku uvedenému odporuje aj samotné znenie právnej úpravy ustanovenej v § 180 SSP, v zmysle ktorej žalovaným je orgán verejnej moci, ktorý rozhodol o riadnom opravnom prostriedku. Pre úplnosť kasačný súd upriamuje pozornosť na to, že stanovením podmienky vyčerpania riadnych opravných prostriedkov zákonodarca vyjadril svoj úmysel, aby správny súd nenahrádzal odvolací správny orgán. V neposlednom rade od právoplatného rozhodnutia odvolacieho správneho orgánu sa odvíja aj lehota na podanie žaloby na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu v správnom súdnictve (§ 181 SSP).

20. Vo svetle vyššie uvedenom, žalobou napadnuté rozhodnutie označeného žalovaného nemôže byť samo o sebe predmetom preskúmania súdom. Kasačný súd vychádzajúc z vyššie uvedeného dospel k záveru, že správny súd postupoval vecne správne, keď konanie podľa § 99 písm. f) v spojení s § 7 písm. a) SSP zastavil. Kasačná sťažnosť sťažovateľky tak nie je dôvodná, a preto ju kasačný súd podľa § 461 SSP zamietol.

21. O nároku na náhradu trov kasačného konania kasačný súd rozhodol podľa § 167 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP. Sťažovateľka bola v kasačnom konaní neúspešná, a preto jej nevzniklo právo na náhradu trov tohto konania. Žalovaný síce úspech v kasačnom konaní mal, preto mu vzniklo právo na náhradu trov, avšak kasačný súd mu právo na náhradu trov tohto konania nepriznal, keďže nezistil výnimočné dôvody na ich priznanie.

22. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.